

20 juni 2001

Aan de Minister van OCW
Drs. L.M.L.H.A. Hermans
Postbus 25000
2700 LZ ZOETERMEER

Amsterdam, 20 juni 2001
Onze referentie: 20011502\SEC_BL\SEC_JSU

Mijnheer de Minister,

Vorige maand (gedateerd 23 mei 2001) berichtte ik U over de brief met een uitnodiging tot samenwerking van de Commissie van Waarheid en Verzoening van de Federale Republiek Joegoslavië. Inmiddels heb ik in Belgrado met deze Commissie nader contact gehad. Naast de mogelijkheden voor samenwerking meer in algemene zin en op langere termijn, heb ik daarbij in het bijzonder nagegaan welke openingen er zijn voor onderzoeksresultaten op kortere termijn.

Het is duidelijk dat de Commissie maar kort geleden is ingesteld en zich in menig opzicht nog aan het oriënteren is op de nadere interpretatie van de eigen taakstelling, de methodes die daarbij gebruikt zullen en kunnen worden en op de politieke, morele en maatschappelijke context waarin dat alles moet gebeuren. Dat betekent dat van onderzoeksresultaten van de Commissie nog geen sprake is en dat ook van een gebaande weg naar de archieven nog niet kan worden gesproken. Daar staat tegenover dat de Commissie nadrukkelijk heeft uitgesproken de onderzoekers van het NIOD ter wille te zullen zijn waar dat maar enigszins mogelijk is.

Deze steun kan om te beginnen betrekking hebben op documentatie. Daarbij zijn de kansen op in beginsel open documentatie in Joegoslavië, die niettemin voor buitenstaanders (buitenlanders) tot nu toe moeilijk toegankelijk was, groter dan die op beschikbaar komen van archiefstukken. Dit laatste is echter voor uitzonderingsgevallen, in het bijzonder als het gaat om documenten aanwezig bij individuen of particuliere instituties, ook niet geheel uitgesloten. Ten tweede kan deze steun betrekking hebben op bemiddeling bij het bereid vinden van sleutelfiguren om met de onderzoekers gesprekken te voeren. Speciaal in deze categorie lijken er mogelijkheden voor resultaat op korte termijn.

Na het overleg met de Commissie heb ik een plan opgesteld om gedurende deze zomer zoveel mogelijk documentatie in Belgrado (en desgewenst elders in Joegoslavië) te raadplegen en interviews af te nemen. Daartoe zal één van de onderzoekers zich gedurende de maanden juli en augustus permanent in Belgrado vestigen. Deze zal zich daar kunnen laten bijstaan door de (leden van de) Commissie en indien nodig (in verband met de taalvaardigheid) lokaal te werven hulpkrachten. Daarnaast kunnen naar bevind van zaken andere onderzoekers voor korte tijd naar Joegoslavië reizen als hun aanwezigheid (naar het zich laat aanzien vooral voor interviews) gewenst is. Op die wijze zal in kort tijdbestek vermoedelijk een wezenlijke verbetering van de documentatie uit Joegoslavische (Servische) bronnen bereikt kunnen worden.

Voor alle duidelijkheid merk ik daarbij op dat ook daarna ten aanzien van de documentatie en informatie uit deze hoek wensen zullen blijven bestaan. Ik wees er al op dat de Commissie voor Waarheid en Verzoening nog maar net van start is. Vermoedelijk zal deze pas in het najaar tot volle ontplooiing komen. Overigens geldt ook ten aanzien van andere landen en instellingen dat er nog wensen bestaan, die mogelijk in de toekomst (als de afstand tot de gebeurtenissen verder zal zijn toegenomen en wellicht ook de omstandigheden meer tot beschikbaarstellen van informatie zullen stimuleren) vervuld zouden kunnen worden. In het algemeen geldt trouwens dat historisch onderzoek nimmer als definitief en uitputtend kan gelden.

Wel meen ik dat de investering die nu in de zomer in Joegoslavië kan worden gedaan het rapport, waarvan de samenstelling in de eindfase verkeert, wellicht een forse meerwaarde kan geven. Ik meen dat het daarom de moeite meer dan waard is deze inspanning te plegen. Ik stel mij voor dat de resultaten daarvan in

september/oktober in het rapport zullen worden gevoegd. Naar verwachting zal de conceptversie (zonder verwerking van bedoelde resultaten) van het rapport aan het einde van de zomer gereed kunnen zijn (net binnen de marges van het nagestreefde medio 2001 dus). Voor de te voorziene presentatiedatum zou dat, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, betekenen dat rond 1 december 2001 het rapport zou kunnen worden aangeboden. Onzerzijds zullen wij alles in het werk stellen deze datum te halen.

Ik zend afschriften van deze brief aan Uw collegae van Buitenlandse Zaken en Defensie alsmede aan de Minister-President. Graag verzoek ik U deze brief ook ter kennisneming te zenden aan de (Commissies voor Defensie en Buitenlandse Zaken van de) Tweede Kamer.

Hoogachtend,

Prof.dr. J.C.H. Blom
Directeur Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie